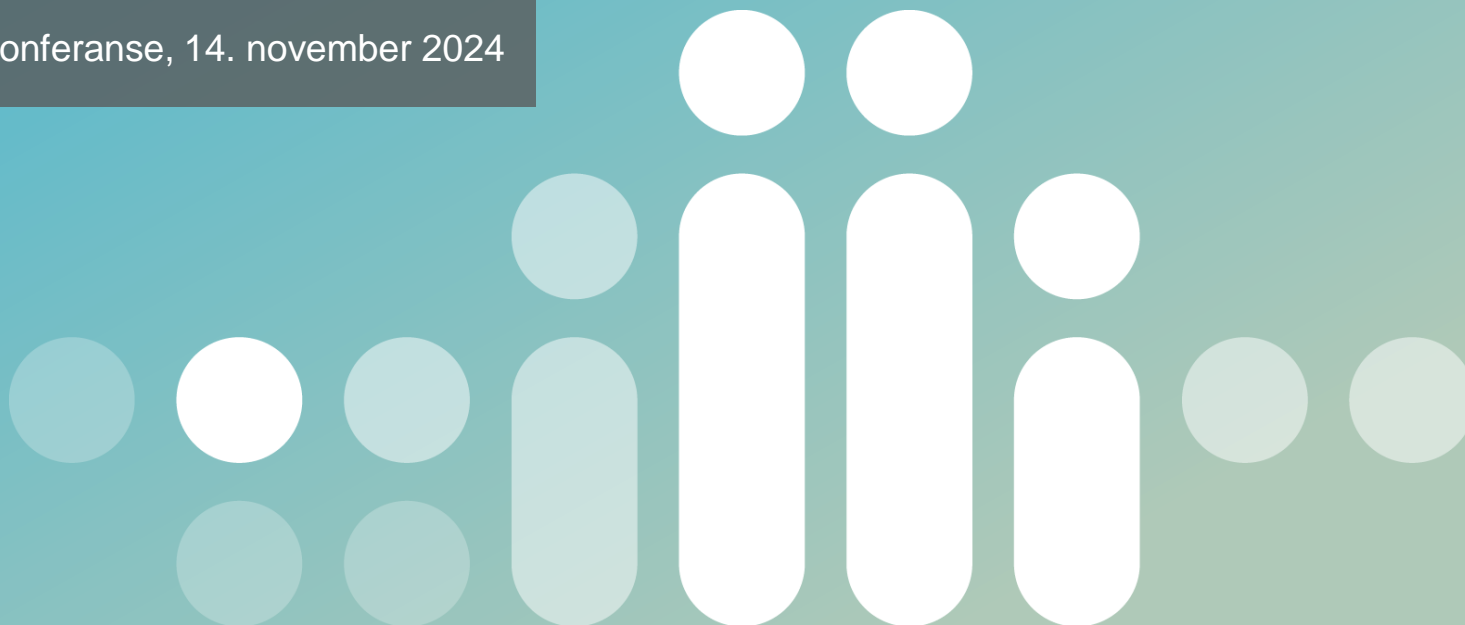

Hvordan har kunnskapssektorens rolle og ansvar innenfor samfunnssikkerheten endret seg?

Anja Sundby Hem

Kunnskapssektorens sikkerhets- og beredskapskonferanse, 14. november 2024

Innhold

1. Hva er kunnskapssektoren?
2. Hva er kunnskapssektorens rolle og ansvar innenfor samfunnssikkerheten? Og hvordan har dette endret seg?
3. Hva gjør KD og sektoren for å ivareta rollen og ansvaret?
4. Oppsummering

1. Hva er kunnskapssektoren?

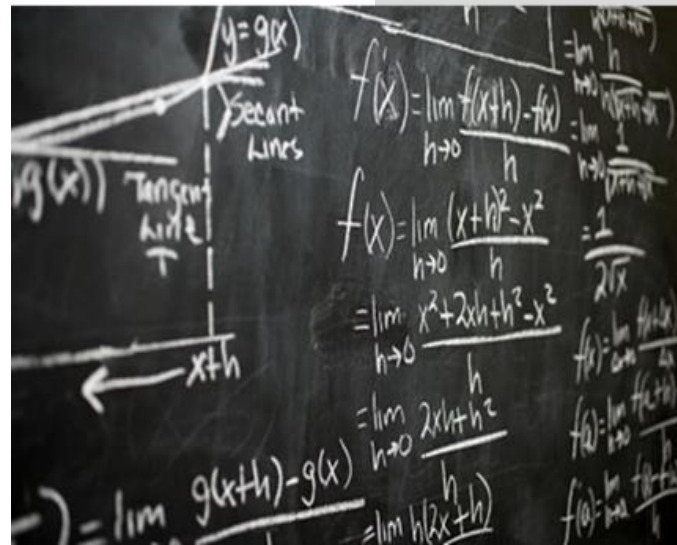
Hva er kunnskapssektoren?

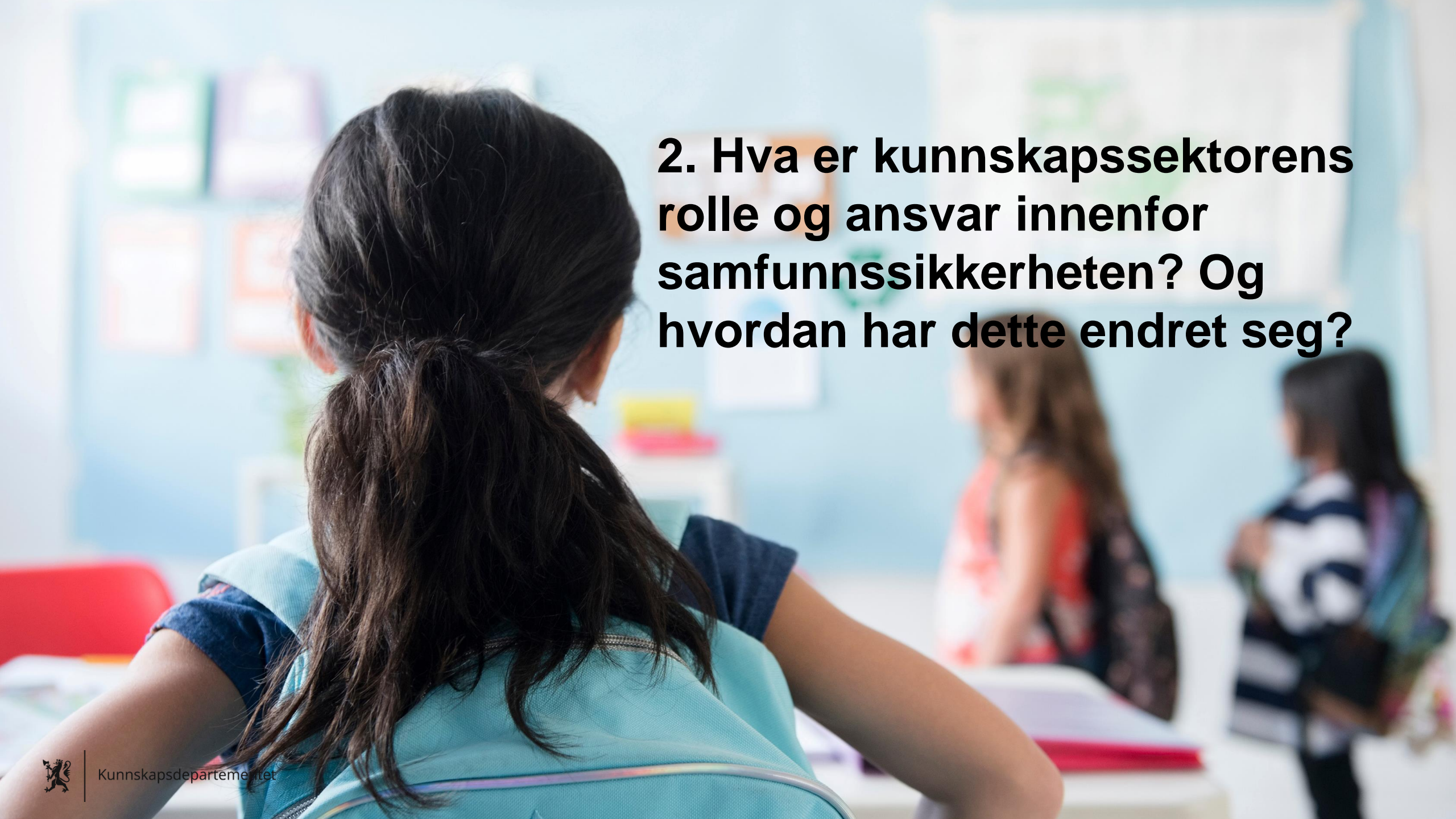
- Barnehage
- Grunnopplæring
- Folkehøyskoler
- Høyere utdanning og fagskoleutdanning
- Utdanningsstøtte og bevilgninger til studentvelferd
- Kompetansepolicyen, livslang læring og grunn- og videregående opplæring for voksne
- Forskningspolicyen og samordning av den

Hva er kunnskapssektoren?

- 1/3 av befolkningen
- Stort mangfold:
 - Virksomheter KD selv eier
 - Kommunale og fylkeskommunale institusjoner
 - Private virksomheter
 - Aksjeselskaper

2. Hva er kunnskapssektorens rolle og ansvar innenfor samfunnssikkerheten? Og hvordan har dette endret seg?

Prop. 1 S

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2025

Utgiftskapittel: 200–289 og 2410

Inntektskapittel: 3200–3288, 5310 og 5617

Definert rolle og ansvar

Prop 1S for Kunnskapsdepartementet:

«Departementet skal legge til rette for at barnehagebarn, elevar, studentar og tilsette skal vere trygge ved utdanningsverksemdene der dei oppheld seg»

Ansvar

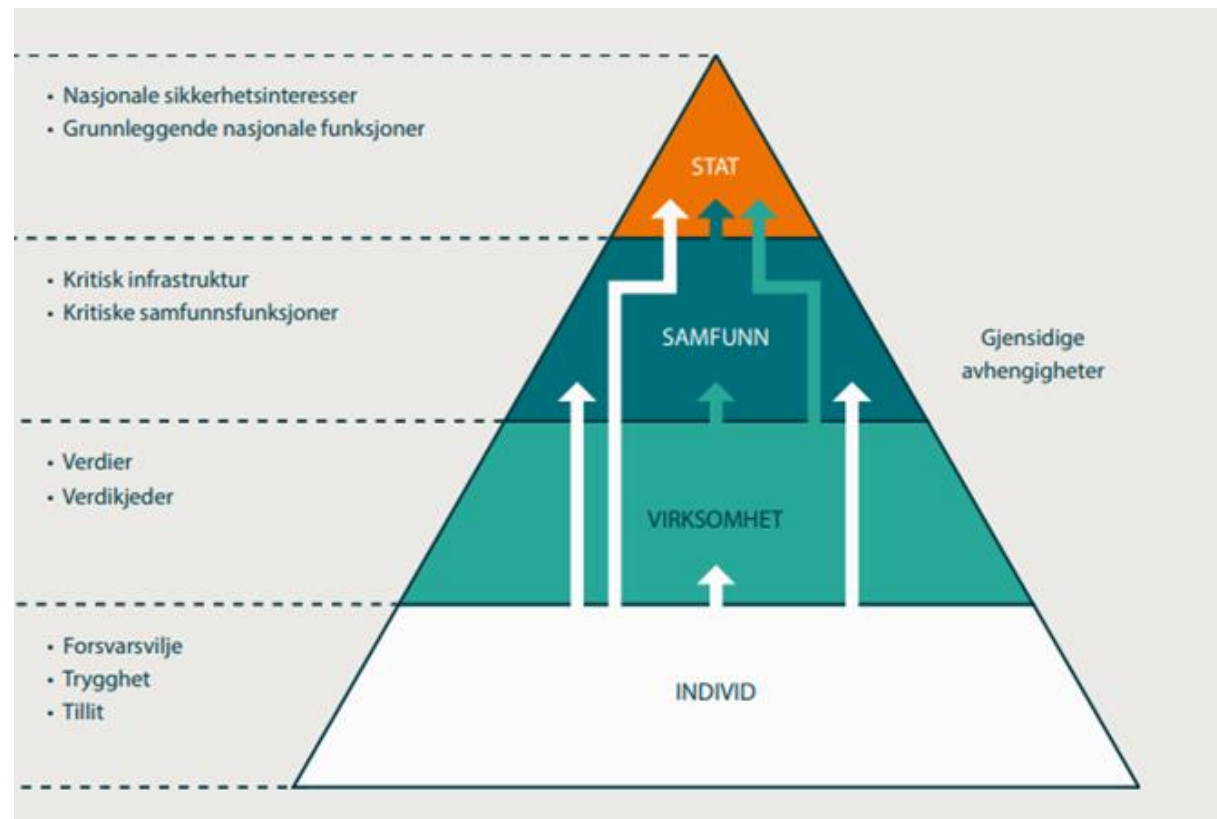
Likhet

Nærhet

Samvirke

Definert rolle og ansvar

Samfunnssikkerhet: Samfunnets evne til å verne seg mot og håndtere hendelser som truer grunnleggende verdier og funksjoner og setter liv og helse i fare. Kan være utløst av naturen, være utslag av tekniske eller menneskelige feil eller bevisste handlinger.

Kilde: Sikkerhetsfaglige råd 2023

Sektoren sett i lys av samfunnssikkerhet og beredskap

- Store ansamlinger av mennesker
- Personopplysninger og forskningsdata
- Kritiske infrastrukturer:
 - Norwegian Internet eXchange (NIX)
 - Forskningsnettet
 - Feide
- Innhold i utdanningene + forskning og utvikling

- *Ingen beredskapsaktører*
- *Ikke hovedansvar for kritiske samfunnsfunksjoner*

Hendelser

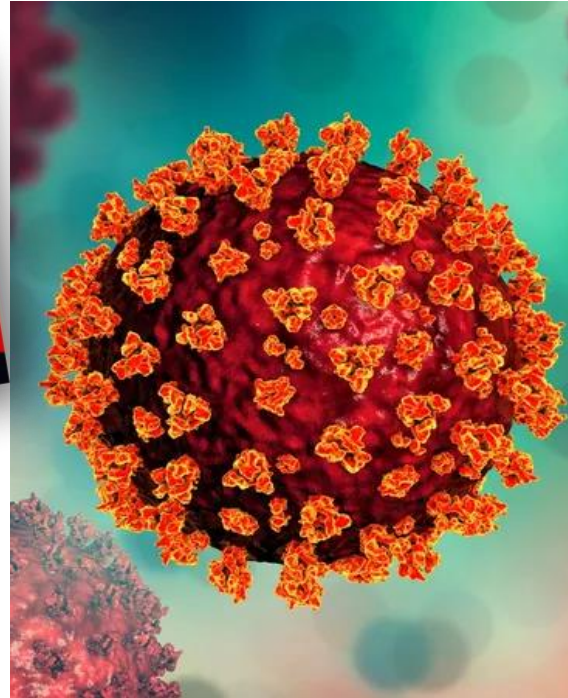

Foto: Privat

Spionsiktet gjesteforsker varetektsfengsles i fire nye uker

13.9.2023 - 14:19 | Tharald Halvorsen

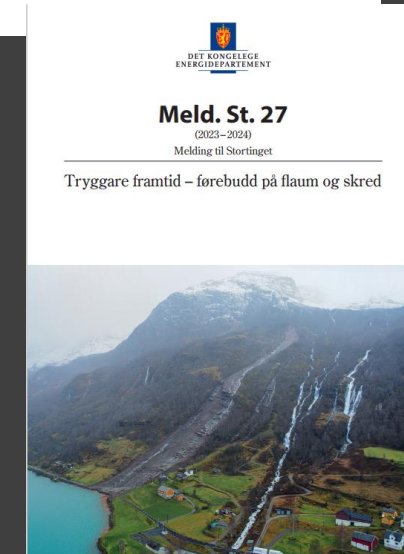
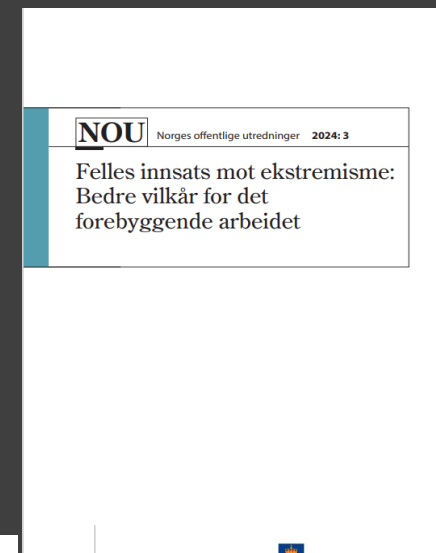
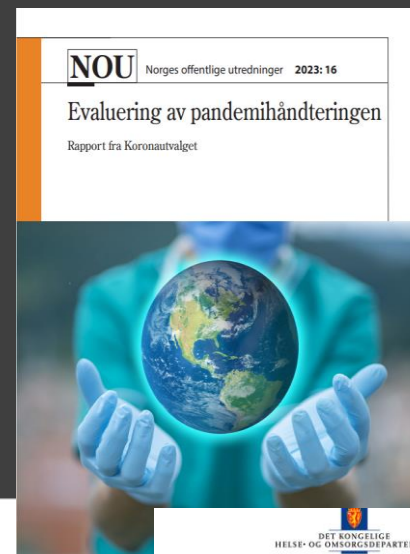
Nettavisen **Nyheter.**

Direktesport Pluss Na Live Nyhetsbrev Sportsp

[Jodtabletter](#)

Atomberedskap: Alle barnehager og skoler i Oslo får utdelt jodtabletter

Forventinger

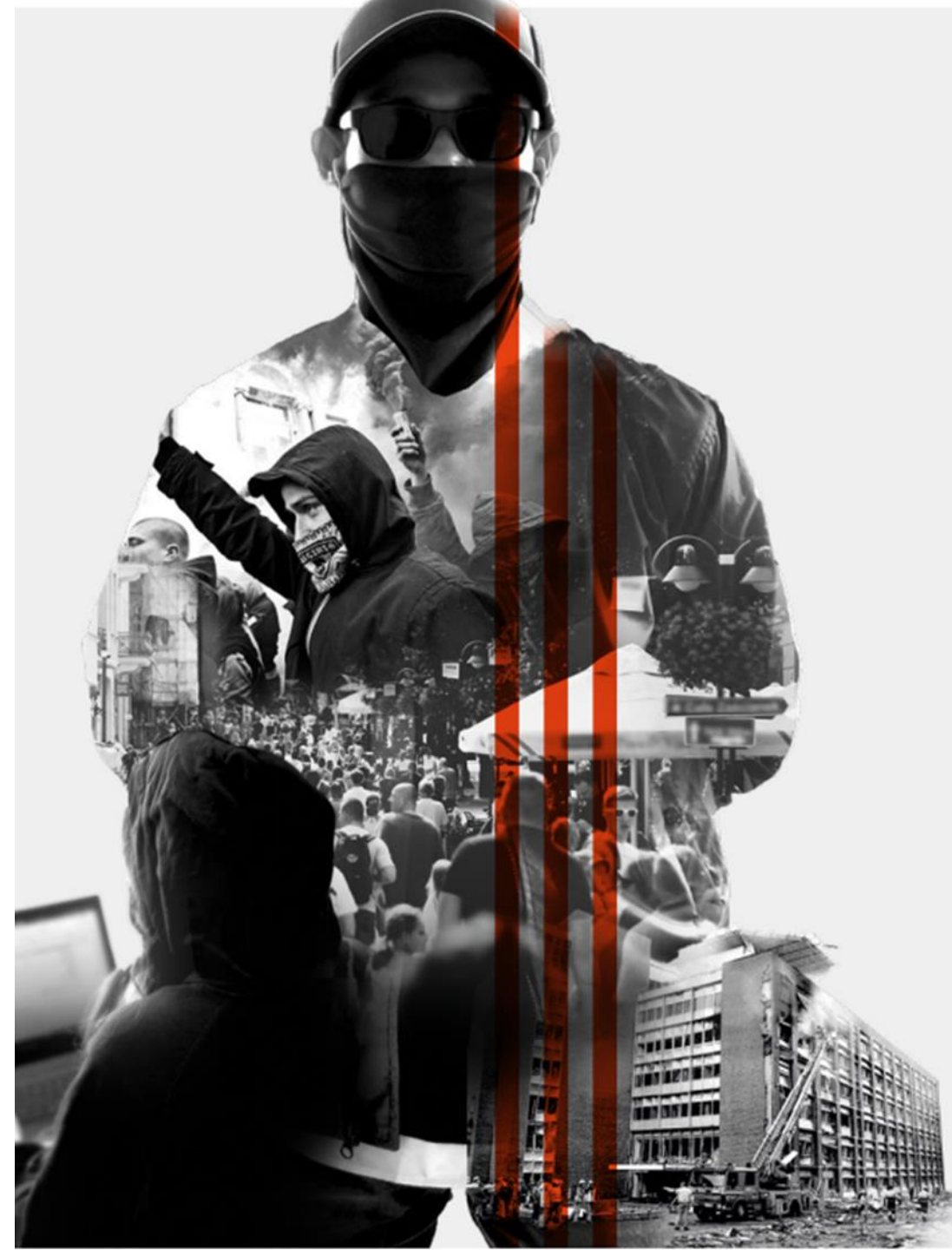

Demokratiforståelse / motstandsdyktighet mot desinformasjon

Totalberedskapskommisjonen: Kunnskap om kildekritikk og kritisk tenkning er et viktig bidrag i å bygge motstandsdyktighet og egenberedskap mot feil- og desinformasjon.

Ekstremismekommisjonen: Styrke undervisningen om demokrati og menneskerettigheter

NSMs sikkerhetsfaglig råd: Skolen har et ansvar for å lære barn og unge kildekritikk og medieforståelse, inkludert sosiale mediers betydning.

Kompetanse gjennom utdanningsløpet

Totalberedskapskommisjonen: Skoleverk [...] er sentrale arenaer for å bygge beredskapskompetanse i samfunnet. Det samme gjelder undervisningssektoren,

Ekstremismekommisjonen: Må styrke demokrati og menneskerettigheter og gjøre undervisningen mer målrettet.

Forsvarskommisjonen: Informasjon om Forsvaret bør inn i grunnutdanningen i skoleverket

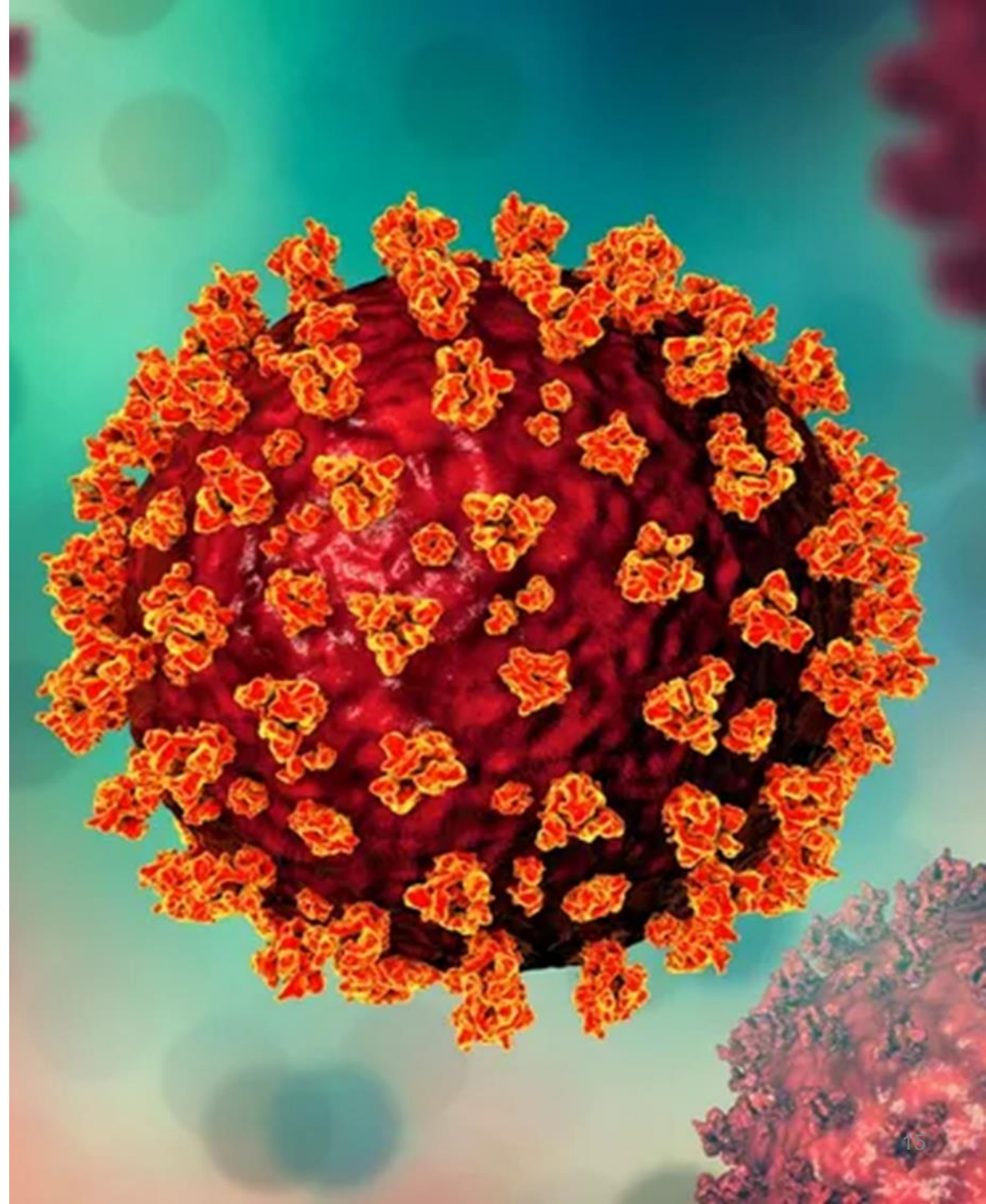
Flom- og skredmeldingen: I tida framover vil vi trenge meir spisskompetanse innanfor vassdragsteknikk, geoteknikk og hydrologi, både i offentleg og i privat sektor.

Vern om barn og unge i kriser

Koronautvalget: Myndighetene bør sørge for at hensynet til barn og unge gjennomgående tas inn som en del av beslutningsgrunnlaget for tiltak i kriser.

Personellgrupper i kunnskapssektoren definert som samfunnsviktige

Kunnskapsberedskap

- Koronautvalget: Behov for å videreutvikle systemene for data- og kunnskapsdeling, informasjonsflyt og innhenting av styringsinformasjon.
- Kjernegruppen for bedre kunnskap i kriser

Kunnskapsberedskap: Planer og prosesser for hvordan vi kan frembringe mest og raskest mulig pålitelig kunnskap til støtte for beslutninger i fremtidige kriser.

3. Hva gjør KD og sektoren for å ivareta rollen og ansvaret?

Ved å følge kravene.....

[Styringsdokument for arbeidet med sikkerhet og beredskap i Kunnskapsdepartementets sektor - regjeringen.no](#)

Lover og forskrifter

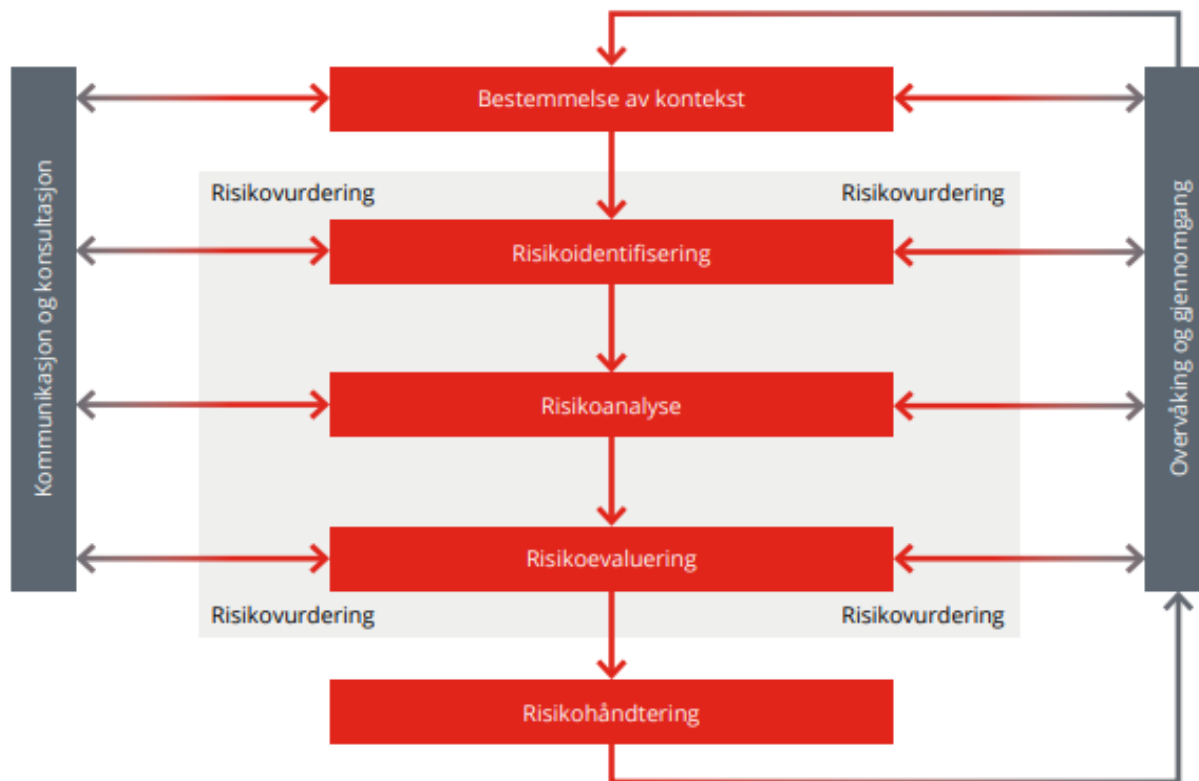
Styringsdokument for arbeidet med sikkerhet og beredskap i Kunnskapsdepartementets sektor

Ved å jobbe systematisk.....

Ved å følge trinnene i risikostyringsprosessen

- ROS og det som kommer før og etter
- Planverk
- Øvelser som evalueres og følges opp
- Kunnskap og kompetanse
- Helhetlig styringssystem

Tiltak og prosjekter

- Radikalisering
- «Laget rundt eleven»
- Dembra
- Freds- og menneskerettighetssentrene
- Kunnskap i kriser
- Nasjonal strategi for desinformasjon
- Totalberedskapsmeldingen
- Ekstremismemeldingen
- Atomberedskap

4. Oppsummert: Hvordan har kunnskapssektorens rolle og ansvar innenfor samfunns-sikkerheten endret seg?

Sektoren sett i lys av samfunnssikkerhet og beredskap

- Store ansamlinger av mennesker
- Personopplysninger og forskningsdata
- Kritiske infrastrukturer:
 - Norwegian Internet eXchange (NIX)
 - Forskningsnett
 - Feide
- Innhold i utdanningene + forskning og utvikling
- *Ingen beredskapsaktører*
- *Ikke hovedansvar for kritiske samfunnsfunksjoner*

Utviklingen

- Fra å ivareta vår egne til å levere utover sektorens grenser
- Andre dep og sektorer er nå blitt mer oppmerksomme på og avhengige av kunnskapssektoren
- Bidrar i større grad inn i totalforsvaret og i totalberedskapen

Bevissthet rundt vårt ansvar for at:

- Demokratiske verdier beskyttes
- Økt kompetanse og kunnskap innenfor sikkerhet og beredskap
- Barn og unge ivaretas i krise og krig
- Kunnskapsressursene finner hverandre i krise og krig

Utfordringer

- Balansen mellom åpenhet og sikkerhet
- Balansen og sammenhengen mellom kjerneaktivitet og sikkerhetsvirksomhet
- Store forventninger til skolen som ikke kan romme alt
- Forståelsen for demokrati og medborgerskap synker
- Kamp om ressursene - hodene og hendene
- Samfunnssikkerhet = per definisjon tverrsektorielt = gjenstridige problemer

Konklusjon

- Sektoren har en svært sentral rolle!!
- Vi har mange spennende oppgaver og utfordringer å løse i fellesskap
- Vi må jobbe enda mer systematisk og helhetlig
- Givende!

Takk for meg!

anhe@kd.dep.no

